

Conferentie

Mechanism Design in actie

**Het ontwerpen van maatschappelijke
instituten**

11 April 2014

Organisatie
Utrecht University School of Economics
Alumnikring Andragologie UvA
Kring van Amsterdamse Economen

Deze conferentie wordt mogelijk gemaakt door:
UU Strategisch Thema Institutes
Tjalling Koopmans Institute
Utrecht University School of Economics

INHOUD

blz.

PROGRAMMA

4

ABSTRACTS PLENAIRE INLEIDINGEN

6

Intelligent Design of Evolution

7

Prof. dr. Erik Stam

Mechanism design, sociale innovatie en sociaal ondernemerschap

7

Dr. Marieke Huysentruyt

Principes van Mechanism Design

7

Prof. dr. Arnold Heertje

Kan nudging de regels van het spel voor het oplossen van publieke problemen in de samenleving veranderen?

8

Mr. Sadik Harchaoui

ABSTRACTS & PROGRAMMA'S WORKSHOPS

Workshop Speltheorie en mechanism design

11

Nudging households and managers towards more energy efficient decision making: conclusions from a lab experiment

12

Prof. dr. Stephanie Rosenkranz (USE)

Mechanism design en geld inzamelen voor het goede doel

13

Dr. Sander Onderstal (Faculteit Economie en Bedrijfskunde UvA)

Over de generaliseerbaarheid van sociaal gedrag en economische experimenten

13

Dr. Godfried van den Wittenboer (UvA)

Workshop Case study Capacity Development 15

Introduction in the context of Spark's contribution to Capacity Development 15

Drs. Erik Dirksen (ABS UvA, KAE UvA)

Drs. Michel Richter (Spark)

Workshop Mechanism Design Theorie en complexe sturingsprocessen 18

Mechanism design theorie voor complexe processen: een paradox? 19

Dr. Matthijs de Weerd (Faculteit Electrotechniek, Wiskunde en Informatica, TU Delft)

Consensus building in coupled human-water systems under uncertainty 19

Dr. Saket Pande (Faculteit Civiele Techniek en Geowetenschappen, TU Delft)

De mens en overheid: gedragbewuste beleidsvorming 19

Dr. Natasha Stroeker (Panteia)

Interactieve planvorming in kustzone Katwijk: leerpunten en successen 20

Ing. Johan Remijn (Hoogheemraadschap van Rijnland)

De rol van waterbeheer in revitalisering van een landbouwgebied in West Roemenië 20

Drs. Ebel (WaterFocus)

Gebiedsontwikkeling in het noorden van Kenya: 21

uitdagingen voor instituties

Henk van Apeldoorn (Foundation Welfare Wajir, WaterFocus)

DOCUMENTATIE

Utrecht University School of Economics (USE) 24

Institutions - Utrecht University Strategic Theme 24

Kring van Amsterdamse Economen 25

Kring Andragologie 26

Mechanism Design en Andragologie 27

Studiegroep Mechanism Design 30

PROGRAMMA

09.00 - 09.30	Ontvangst inschrijving en koffie
09.30 - 09.40	Opening van de conferentie door: dr. Cor van Dijkum (UvA Kring Andragologie) & prof. Erik Stam (USE)
09.40 -10.00	Prof. Erik Stam (USE) Intelligent Design of Evolution
10.00 - 10.40	Dr. Marieke Huysentruyt (LSE/Leuven, Stockholm School of Economics) Mechanism design, sociale innovatie en sociaal ondernemerschap
10.40 - 11.20	Emeritus prof. Arnold Heertje (UvA) Principes van Mechanism Design
11.200 -12.00	Mr. Sadik Harchaoui (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling) Kan nudging de regels van het spel voor het oplossen van publieke problemen in de samenleving veranderen?
12.00 - 13.00	Lunch
13.00 - 15.00	<i>Keuze uit één van de drie simultane workshops:</i> Speltheorie en mechanism design Prof. Stephanie Rosenkranz (USE) Dr. Godfried van den Wittenboer (UvA) Dr. Sander Onderstal (Faculteit Economie en Bedrijfskunde UvA) Workshop case study Capacity Development Drs. Erik Dirksen (ABS UvA, Kring van Amsterdamse Economen UvA) Drs. Michel Richter (Spark) Complexe sturingsprocessen en mechanism design Dr. Matthijs de Weerd (TU Delft) Dr. Saket Pande (TU Delft) Dr. Natasha Stroeker (Panteia) Ing. Johan Remijn (Hoogheemraadschap van Rijnland) Drs. Ebel Smidt (Waterfocus)

Henk van Apeldoorn (Foundation Welfare Wajir, WaterFocus)

15.00 - 15.15

Theepauze

15.15 - 16.00

Plenaire slotsessie

Samenvatting dag, conclusies, toekomstig onderzoek

Prof. Erik Stam (USE)

Drs. Mischa Peters (REBO)

ABSTRACTS

PLENAIRE INLEIDINGEN

Intelligent Design of Evolution

*Prof. dr. Erik Stam
USE, Universiteit Utrecht*

De hoofdvraag in deze lezing is “Hoe kan overheidsbeleid innovatief ondernemerschap mogelijk maken?” Dit lijkt een onmogelijke ontwerpopdracht: spelregels opstellen onder omstandigheden van niet alleen imperfecte informatie (over de spelers) maar ook fundamentele onzekerheid over de uitkomst van het innovatieproces. Innovatie is immers een evolutionair proces van trial-and-error en concurrentie tussen alternatieve oplossingen. Het antwoord op deze vraag zal gezocht worden in een institutioneel ontwerp perspectief, dat in argumenten voorziet voor het ontwerp, het veranderen en/of afschaffen van instituties, gegeven de doelen van overheden.

Mechanism design, sociale innovatie en sociaal ondernemerschap

*Dr. Marieke Huysentruyt
LSE/Leuven, Stockholm School of Economics*

Sociaal ondernemerschap en sociale innovatie openen nieuwe toepassingsvelden voor mechanism design. Hoe medeer je vraag en aanbod van sociaal innovatief gedrag. Concrete voorbeelden van vernieuwende mechanismen geven inspiratie. De hamvraag blijft of we deze inzichten kunnen gebruiken om op structurele, grote schaal meer inclusieve, sociaal innovatieve markten te ontwikkelen.

Principes van Mechanism Design

*Emeritus prof. dr. Arnold Heertje
Universiteit van Amsterdam*

Er wordt de nadruk gelegd op enkele principiële uitgangspunten van M.D. De verbinding met de welvaartstheorie, de nutsfuncties van de (finale) consumenten, de rol van vrijheid versus bureaucratie en regelgeving, de betekenis van (positieve) prikkels, de rol van onvolledige informatie en de normatieve betekenis van M.D.

Begin mei verschijnt bij Prometheus mijn boek “Economie”, waarin voor het eerst in een Nederlands boek aandacht wordt gegeven aan M.D. Ik geef voorbeelden van

constructieve architectuur (herenurinoir, taart, koud buffet, Salomo), maar ook van destructieve architectuur (onderwijs).

Kan nudging de regels van het spel voor het oplossen van publieke problemen in de samenleving veranderen?

Mr. Sadik Harchaoui

Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling

Nederland beweegt van een klassieke verzorgingsstaat naar een ‘participatiesamenleving’, met meer eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van de burger. Kennis uit de psychologie en gedragseconomie maakt evenwel duidelijk dat de autonomie van mensen in de praktijk dikwijls tegenvalt. Er is een ‘autonomiekloof’ tussen wat politiek en samenleving van mensen verwachten en waartoe mensen in staat zijn. Deze kloof kan leiden tot keuzestress, suboptimale keuzes en maatschappelijke problemen als stijgende zorgkosten, klimaatcrises, files en schulden. De drie traditionele strategieën van de overheid (verboden en geboden, subsidies en heffingen, en communicatie en voorlichting) zijn vooralsnog ontoereikend om de autonomiekloof te overbruggen. Zij houden namelijk (al of niet terecht) onvoldoende rekening met automatische en onbewuste processen bij burgers.

Net als bij mechanism design is de gedachte achter nudging strategieën dat de kennis van psychologische en sociale mechanisms gebruikt kan worden bij het ontwerpen van instituties. De belofte van nudging strategieën is namelijk dat de overheid met behulp van inzichten uit de psychologie en de gedragseconomie burgers een duwtje in de ‘goede’ richting kan geven door beter in te spelen op automatische en onbewuste denkprocessen. De Amerikaanse en Britse overheid lijken hiermee al veel succes te boeken. Maar nudging is vanuit zijn ogenschijnlijk heimelijk sturende werking ook omstreden. In hoeverre kan en mag een overheid het gedrag van haar burgers eigenlijk beïnvloeden buiten de gangbare instrumenten om?

In zijn advies stelt de RMO dat nudging alleen toelaatbaar is als dit het vermogen van burgers versterkt om verleidingen te weerstaan die niet overeenstemmen met hun eigen waarden en doelen. Terughoudendheid bij meer omstreden beleidsonderwerpen is van belang. Naarmate klassieke grondrechten als de vrijheid van meningsuiting, de onaantastbaarheid van het lichaam en het recht op privacy meer in het geding zijn, neemt de noodzaak tot terughoudendheid toe. Denk bijvoorbeeld aan onderwerpen als vaccinaties, orgaandonatie en rituele slachting. De bewijslast dat een onderwerp onomstreden is, ligt bij de overheid. Dat kan

alleen via een constructief en open politiek debat over zowel het doel en het middel als de waarden en de werking die politici en beleidsmakers met nudging beogen. Als de overheid nudging overweegt dienen transparantie, zorgvuldigheid en betrokkenheid van burgers het uitgangspunt te vormen. Het is noodzakelijk om zo veel mogelijk inzicht te geven op welke psychologische mechanisms beleidsmaatregelen inspelen. Daarvoor is voldoende onafhankelijke kennisontwikkeling nodig, waarbij maatschappelijke organisaties en burgers in een vroeg stadium worden betrokken. Om de risico's van nudging te voorkomen is het van belang dat onderzoekers de effecten van nudging inzichtelijk maken en dat maatschappelijke organisaties en burgers kritisch met beleid kunnen meedenken. Tevens zijn transparantie en tegenkrachten in het democratische beleidsproces nodig zodat burgers beschikken over voldoende kanalen waar zij hun kritiek op nudging kwijt kunnen, zoals inspraakmogelijkheden of een loket bij de ombudsman.

ABSTRACTS & PROGRAMMA'S
WORKSHOPS

Workshop Speltheorie en mechanism design

Doel van de Workshop Speltheorie en Mechanism Design is meer zicht te krijgen op het werkelijke gedrag van deelnemers aan Speltheoretische en Mechanism Designachtige situaties. Vanuit de economie is het daarbij interessant na te gaan in hoeverre veronderstellingen over menselijk gedrag - die bijvoorbeeld zouden leiden tot Nash evenwichten - op blijven gaan onder verschillende (bijvoorbeeld experimenteel nagebootste) condities. Zijn de mensen bijvoorbeeld wel zo rationeel, als in deze theorieën wordt verondersteld en zo 'nee', wat heeft dit dan voor consequenties voor de onderliggende theorie. Hoe gaat bijvoorbeeld de theorie er uitzien als de veronderstellingen dienen te worden afgezwakt. Is dan nog steeds een Mechanism Design oplossing mogelijk of hebben we compleet andere concepten nodig om het vertoonde gedrag te verklaren. Hoe zou zo'n semi-rationele Mechanism Design theorie er dan uit zien? Interessant is daarbij ook de vraag hoe de organisatorische context van bijvoorbeeld een sociale onderneming (social entrepreneurship) experimenteel nagebootst kan worden in spelen en wat men daar van kan leren voor 'de echte economie'.

Vanuit de Andragologie is de vraag daarbij interessant, of mensen ook tot het vertonen van sociaal gedrag kunnen worden gestimuleerd via Mechanism Design technieken, wanneer het 'economische zelfbelang' eigenlijk de voorkeur heeft. Stel dat je zo'n gedrag zou kunnen bewerkstelligen - om te beginnen in experimenten - hoe zou je dan de Mechanism Design theorie (die reeds enigszins in deze richting gaat) zo moeten veranderen, dat deze beter op daadwerkelijk menselijk gedrag is gebaseerd en daardoor uiteindelijk aan voorspellend vermogen wint¹.

Of conclusies via experimenten of een andere empirische onderzoekstechniek mogelijk zijn, hangt uiteraard ook af van de opzet van zo'n onderzoek, het gebruikte (experimentele) design en de bijbehorende statistische technieken met hun vooronderstellingen. Een belangrijk punt daarbij is de aard van de metingen en de daarbij behorende validiteit (en de power beïnvloedende betrouwbaarheid). Onderzoekers uit Amsterdam claimen via Mechanism Design een methode te hebben ontwikkeld die de bepaling van de waarden voor economische goederen mogelijk maakt.

¹ In experimenten met dynamische twee persoonsspelen is het Van den Wittenboer (1992) bijvoorbeeld niet gelukt om samenwerking te bewerkstelligen, ondanks de uitdrukkelijke optie om dit te overwegen als mogelijke strategie. Utrechtse Andragologen hebben daarna meerpersoons spelen onderzocht op de vraag hoe spelers tot samenwerking gebracht kunnen worden (zie b.v. Mens-Verhulst J. van & Linder B. van 2014).

Programma

13.00 - 13.30	Stephanie Rozenkranz (USE) Nudging households and managers towards more energy efficient decision making: conclusions from a lab experiment
13.30 - 14.00	Sander Onderstal (UvA) Mechanism design en geld inzamelen voor het goede doel
14.00 - 14.30	Godfried van den Wittenboer (UvA Kring Andragologie) Over de generaliseerbaarheid van sociaal gedrag in economische experimenten
14.30 - 15.00	Inventarisatie van wenselijk onderzoek

Abstracts

Nudging households and managers towards more energy efficient decision making: conclusions from a lab experiment

Stephanie Rosenkranz, Katrin Muehlfeld, Thomas Dirkmaat

Energy efficiency offers a large, low-cost resource for the Dutch economy, but only if new and comprehensive approaches are found to unlock it. Governments will play a decisive role in boosting energy efficiency. Next to rethinking efficiency standards and energy subsidies, the introduction of incentives for energy efficiency is one of the key elements in the energy efficiency agenda. Ultimately, consumers and firms will need to make different choices. Policymakers have encountered substantial difficulties over the past three decades in using *price* interventions to induce people to change energy consumption behaviors and to adopt new, more energy-efficient technologies, even when these behaviors appear to be in the energy consumers' own financial interests. A growing body of research in psychology and behavioral economics suggests that *non-price* interventions that take into account people's systematic biases in decision making can potentially be just as powerful as prices in changing choices and behavior - and potentially much less costly. The present experimental study focusses explicitly on the usefulness of social norms and public rankings as instruments to stimulate pro-social, i.e. energy efficient, behavior, and specifically on the differences in effects of the two instruments on individuals and managers.

Mechanism design en geld inzamelen voor het goede doel

Sander Onderstal

Sander Onderstal zal in deze lezing aangeven hoe mechanism design liefdadigheidsinstellingen kan informeren over hoe ze het beste geld in kunnen zamelen. Hij zal daarbij aandacht besteden aan theorie, laboratoriumexperimenten en veldexperimenten. Het uitgangspunt is een liefdadigheidsinstelling dat een collector's item ontvangt van een beroemdheid. De vraag is hoe de liefdadigheidsinstelling het collector's item het beste te gelde kan maken. Met andere woorden: welk allocatiemechanisme kan de liefdadigheidsinstelling het beste gebruiken om haar opbrengst te maximaliseren? In de praktijk zien we dat liefdadigheidsinstellingen verschillende mechanismen gebruiken, zoals een loterij of een veiling bij opbod. De spreker zal echter laten zien dat er mechanismen bestaan die meer geld opleveren, niet alleen in theorie maar ook in laboratoriumexperimenten. Tegelijkertijd toont hij aan de hand van bewijs uit veldexperimenten de beperkingen aan van de theorie en de resultaten uit het lab.

Over de generaliseerbaarheid van sociaal gedrag in economische experimenten

Godfried van den Wittenboer

Doel van deze presentatie is tweeledig. Allereerst zullen we ingaan op veronderstellingen die zoal moeten worden gemaakt om vanuit een theorie evidentie te verkrijgen over het werkelijkheidsgehalte van die theorie via experimenten. We gaan hierbij kort in op een aantal van zulke inhoudelijke veronderstellingen, zoals de veronderstelling dat rationele mensen zelfzuchtig zijn en dus winstmaximalisatie nastreven, of dat mensen in staat zouden zijn tot 'backward inductie', of dat mensen niet (leren) associëren bij 'repeated games' (tegen andere spelers), etc. Veronderstellingen waarnaar trouwens reeds veel experimenteel onderzoek wordt gedaan.

De hoofdmoot zal echter liggen op de methodische kant van het onderzoek, waarbij ik de nodige kanttekeningen plaats bij het experimenteel economische onderzoek, dat ik her en der ben tegengekomen in de laatste vijftig jaar, mijn eigen economische experimenten (zoals die nu zouden heten) over onderhandelen, 'duale controle' en beslissingsregels inclusief.

Op de eerste na, hebben alle kanttekeningen direct gevolgen voor de generaliseerbaarheid van de gevonden resultaten, maar gelukkig zijn er betere methoden beschikbaar. Aan de orde komen:

1. De wijze van rapporteren, die efficiënter kan en meer conform het experimenteel taalgebruik in andere takken van wetenschap.
2. De operationalisatie van de gebruikte variabelen (validiteit en betrouwbaarheid), waar ik nauwelijks aandacht voor ben tegen gekomen.
3. De inzet van experimentele designs (voordelen bij correct gebruik, nadelen van verkeerd gebruik, voordelen en beperkingen van partiële designs).
4. Niet geheel juiste statistische analyses bij complete designs (geen ANOVA's of MANOVA's vanwege schending der normaliteit; maar wel non-parametrische toetsen, met 'schending' van de eigenschappen van het gebruikte experimentele design).

Workshop case study Capacity Development

SPARK is an NGO, focusing on "post-conflict areas" and trying to improve the prospects of young people. The idea behind this is that by fostering feelings for entrepreneurship and by better schooling, chances for this group improve.

These very often fragile countries encounter a multitude of problems.

First of all, infrastructure, as far as present in pre-conflict times, is destroyed or at least heavily damaged. Secondly, hardly any substantial government governance is left; also institutions need to be (re)built. Related to this, thirdly there is hardly any 'rule of law'. Regional leaders decide what is right or wrong. Arbitrary rules apply.

Stability is threatened by the demographic situation. Most countries concerned have large young populations combined with high youth unemployment rates.

Groups excluded from economic opportunities form a threat to stability. This particularly includes youth, refugees and IDP's, former combatants and (ethnic) communities that feel not (well) represented at government level.

Also the economy of these states is very underdeveloped because of a lack of, or a degraded physical and economic infrastructure.

Moreover, relevant government authorities and business support organizations lack the capacity to identify market opportunities and to collect relevant data etc. especially with respect to value chains and potential business linkages in agriculture and food processing.

This boils down to lack of information, high red tape and corruption: local and provincial governments do not make information available to guide entrepreneurs on how to start up or develop a business. Agricultural entrepreneurship is important. However, partner organizations are directly constrained by the gap between existing (agricultural) technical vocational training (TVT) curricula offered and the needs of businesses and companies, e.g. workers lack skills, or workers with appropriate skills are difficult to find. TVT is hampered by a lack of qualified staff. There are few and underdeveloped sources for TVT and there is an obvious mismatch between labour market demand and educational offer.

Enrollment is weak and girls have less access than boys. So the level of e.g. agricultural productivity remains low. An input that could help to improve this is access to finance for business. However this access is often lacking and if it is present has high cost. Only a few banks have units devoted to MSMEs. Startups are generally excluded. Interest rates are high, very often in the range of 20-40% per annum for SMEs, and there is a dearth of risk capital. Microfinance offerings are mostly not appropriate for MSME development.

SPARK tries to do something about these problems in several ways.

A Business Start-up Centre supports young and ambitious people in post-conflict societies through the beginning stages of their company. The support that the BSCs offer consists of business skills trainings and workshops, Business Plan Competitions, supporting access to finance, coaching and mentoring entrepreneurs, and other more specific services.

There remain gaps in terms of more applied financial products for specific companies or specific sectors and value chains. Spark's SME Finance Solution focuses on start-ups and small businesses, with a growth orientation, and connects financial capital with capacity building of local finance institutions.

New is Ignite Fund, intended for small growing businesses.

Eventually, Spark faces two dilemmas in which a choice has to be made.

Dilemma 1. There is a need to create jobs as fast as possible. Shoe cleaning, selling of telephone cards or cigarettes for which some microfinance and entrepreneurship is needed, are examples. Also projects as e.g. building bridges lead to temporary work but do not lead to sustainable creation of jobs of better quality. There is no multiplier effect incurred. The existing system does not change. On the other hand, for capacity building, Institutions do have to change. Resources should be focused on educational institutions that train for better quality jobs

Dilemma 2. For stability it is necessary that those who are most in need of an income, get opportunities. However, this is the group with the least education. Those that do have potential, very often have experience as well. They can be helped to start up a business, but they already have the capabilities to do so. The poorest ones do not have that, but they are the ones who are most in need for help.

A long term research question is: how to decide who can be trained? Will this be the ex-combatants, who have few resources, or those that already have more capabilities?

What kind of institutions can be designed to support entrepreneurship in fragile countries? What kind of hybrid agents can be helpful?

How can there be a mutual exchange of knowledge and expertise between developed countries and fragile countries for the benefit of all?

In the workshop participants are invited to discuss these dilemmas and reflect on research questions.

Program:

13.00 - 13.25	Introduction in the context of Spark's contribution to Capacity Development Michel Richter MSc, director of Spark and Erik Dirksen MSc, chair supervisory board of Spark and lecturer at ABS of UvA
13.25 - 14.05	Discussion with participants on Dilemma 1
14.05 - 14.35	Discussion with participants on Dilemma 2
14.35 - 15.00	Discussion about questions of research

Workshop MDT en complexe sturingsprocessen: Integraal gebiedsbeheer, de mens en zijn omgeving

Henk van Apeldoorn^{3,6}, dr. Saket Pande², ing. Johan Remijn⁴, drs. Ebel Smidt⁶, dr. Natasha Stroeker⁵, dr. Mathijs de Weerd¹

(¹ TUD - Faculteit Electrotechniek, Wiskunde en Informatica, ² TUD - Faculteit Civiele Techniek en Geowetenschappen, ³ Foundation Welfare Wajir, ⁴ Hoogheemraadschap van Rijnland, ⁵ Panteia, ⁶ WaterFocus)

De integrale aanpak van duurzaam gebiedsbeheer is een lonkend perspectief voor veel bestuurders. De werkelijkheid van sectorale instituties en regelgeving maakt de realisatie van die droom niet gemakkelijk. Goedwillende bestuurders hebben instrumenten nodig die onzekerheden in dit proces in kaart brengen en kunnen verminderen of minstens hanteer maken. MDT kan daaraan een nuttige bijdrage leveren. De bruikbaarheid van MDT en de verhouding van MDT tot andere instrumenten is onderwerp van onderzoek aan de TUD zowel vanuit een wiskundige invalshoek als vanuit de civieltechnische wereld die zich geconfronteerd ziet met steeds complexere projecten en de vraag hoe daarin om te gaan met onzekerheden. De discussie over deze thema's willen we graag stimuleren in een interdisciplinair kader. Niet alleen tussen wetenschappers maar vooral samen met de mensen die in praktijk te maken hebben met gebiedsontwikkeling. Aan de hand van een analytische beschrijving door Mathijs de Weerd en Saket Pande gaan we dieper in op de (on)mogelijkheden van MDT en casuïstiek van gebiedsbeheer. Natasha Stroeker helpt ons de humane factor in deze processen verder te doorgronden in haar bijdrage over gedragsbewust beleid. Tot slot komen drie voorbeelden van complexe sturingsmechanismen aan bod: de kustzone van Katwijk - toelichting door Johan Remijn -, Oltenia, begrensd door de Donau in Zuidwest Roemenië - toelichting door Ebel Smidt - en de streek rondom Wajir in Noord Kenya. In de afsluitende discussie leggen we de focus op de mogelijkheden tot synergie tussen wetenschappers, beleidsmakers en praktijkmensen.

Programma:

13.00 - 13.05 uur. Opening, drs. Ebel Smidt

13.05 - 13.20 uur. dr. Mathijs de Weerd: Mechanism design theorie voor complexe processen: een paradox?

De heilige graal van mechanism design is een spel waarbij alle genomen beslissingen sociaal optimaal zijn en spelers geen aanleiding hebben om deze beslissingen te manipuleren. Indien er slechts één beslissing genomen hoeft te worden, zoals bij het eenmalig toewijzen van goederen dan bestaan er (veiling) mechanismen die dit doel bereiken. Bij complexe processen is er veel onzekerheid, moeten er vele en soms ingewikkelde beslissingen na elkaar genomen worden en kan er regelmatig iets veranderen. Er bestaat geen mechanisme dat aan alle wensen voldoet, maar welke mechanismen zijn bekend die dat gedeeltelijk doen?

13.20 - 13.35 uur. dr. Saket Pande: Consensus building in coupled human-water systems under uncertainty.

Policy negotiations between stakeholders in coupled human-water systems are complex, especially under uncertainty. “Toy” water policy negotiations between 3 groups, farmers, urban dwellers and environmentalists, on issues of infrastructure development, degree of water rights transferability and environmental protection can be simulated and will be demonstrated. Uncertainty in water rights transferability is introduced. It is demonstrated that i) uncertainty is a cost to the overall welfare of stakeholders and hence justifies investment in reducing it and ii) stakeholders who are aligned on more certain policy issues exercise implicit power over other stakeholders, swaying policy negotiations in their favor. The role of government in such negotiations is elicited.

13.35 - 13.50 uur. dr. Natasha Stroecker: De mens en overheid: gedragbewuste beleidsvorming.

Instrumenten om gedrag van burgers te beïnvloeden zijn in te delen in de wortel, de preek en de stok. Psychologen en gedragseconomen adviseren deze instrumenten aan te vullen met nieuwe instrumenten, speciaal gericht op die situaties waarin burgers geen keuzes maken op basis van rationele overwegingen, maar waarin ze zich laten leiden door gewoontegedrag en hun omgeving. Want, zo zeggen de psycholoog en de gedragseconoom, de burger maakt vaker onbewuste, dan bewuste keuzes. En de manier waarop deze keuzes worden aangeboden, kan van invloed zijn op de uiteindelijke beslissing van de burger. We spreken dan over een ‘nudge’: heel voorzichtig mensen in een bepaalde richting duwen. Een zeer

krachtige ‘nudge’ is het geven van een zogenaamde default-optie, waarbij één van de mogelijke (gewenste) keuzes aangemerkt wordt als de standaard.

In onderzoek helpt Panteia beleidsmakers antwoord te vinden op onderstaande vragen door rekening te houden met gedragsmechanismen zoals hierboven genoemd. Vragen waaraan gedacht kan worden zijn: Hoe is fraude met overheidssubsidie te voorkomen? Wat prikkelt mensen om hun levensstijl en leefomgeving aan te passen? Onder welke omstandigheden maken mensen verstandige financiële keuzes? Gedragsbewust beleid begint met keuzes en gedrag binnen beleid realistisch in kaart brengen. Welke gedragsmechanismen spelen een rol? Hoe moet het beleid daarop inspelen? Op basis van die kennis kunnen adviseurs en beleidsmakers effectieve oplossingen ontwikkelen. Is een financiële prikkel in dit geval effectief, of werken sociale normen beter? Heeft een standaardkeuze op deze doelgroep een positief effect, of is ‘framing’ een slimmere strategie? Hierbij is het wenselijk de nieuwste wetenschappelijke inzichten over menselijk gedrag en gedragseconomie in de praktijk te combineren en zo conclusies te formuleren over effectief beleid voor de toekomst. Panteia heeft hiervoor een model ontwikkeld.

13.50 - 14.00 uur. ing. Johan Remijn: Interactieve planvorming in kustzone Katwijk: leerpunten en successen.

Hoe verbinden we creatieve ideeën van verschillende stakeholders met de uitvoering van een multidisciplinair project? Binnen het project Kustwerk Katwijk is het hoogheemraadschap van Rijnland hierin geslaagd door inzet van een scenariospel.

Het volgende is hierdoor bereikt:

- Vroegtijdig inzicht in eisen en wensen van belanghebbenden
- Minder maatschappelijke weerstand tegen de overheid
- Meer begrip van belanghebbenden voor elkaars visie
- Belangrijke input voor de ontwikkeling van een multifunctioneel duin waarin zowel waterveiligheid als ook ruimtelijke kwaliteit is gecombineerd

Een aantal van de op basis van het spel bedachte oplossingen bleek praktisch goed toepasbaar.

14.00 - 14.10 uur. drs. Ebel Smidt: De rol van waterbeheer in revitalisering van een landbouwgebied in West Roemenië.

Roemenië is historisch gezien een graanschuur voor Europa. In de communistische tijd is er veel geïnvesteerd in waterbeheer en grootschalige landbouw inclusief irrigatievoorzieningen. De meeste van deze infrastructuur is in onbruik geraakt tijdens de afgelopen vijftig jaar. Recent is er door nieuwe belangstelling

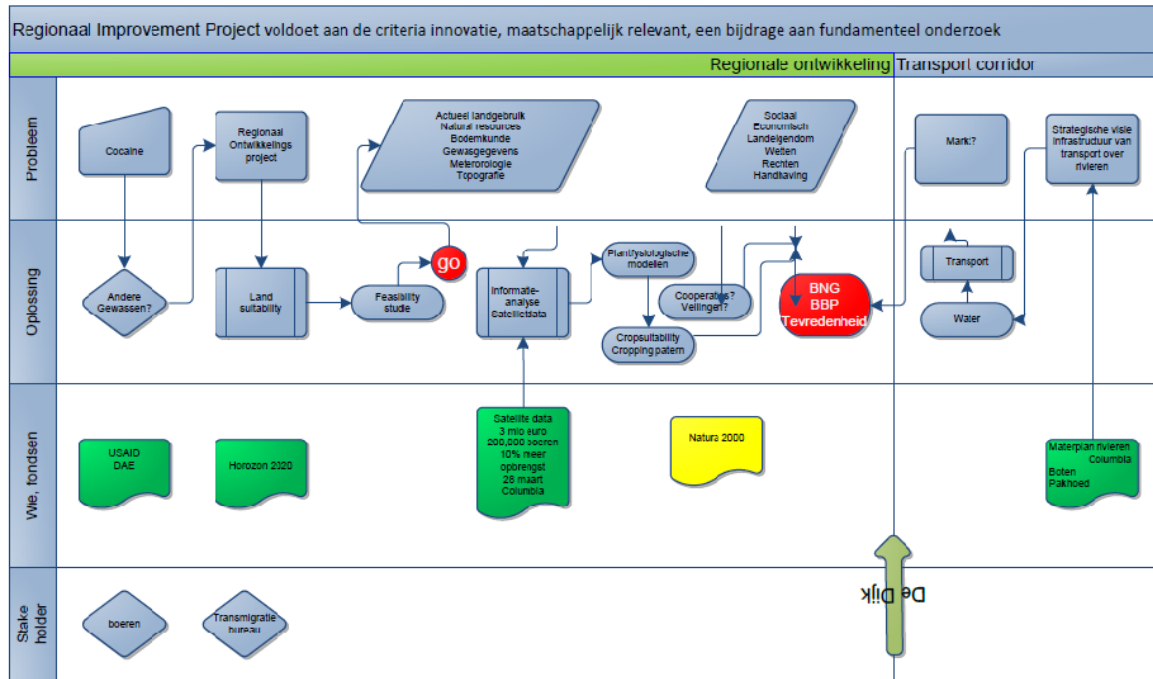
voor goede landbouwgrond in Europa een revitalisering van deze oude infrastructuur zichtbaar door lokale en internationale spelers. Deze nieuwe dynamiek vraagt om een integrale aanpak met mogelijk ondersteuning vanuit Europa. Kaders hiervoor kunnen o.a. door MDT worden gevormd.

14.10 - 14.20 uur. Henk van Apeldoorn: Gebiedsontwikkeling in het noorden van Kenya: uitdagingen voor instituties.

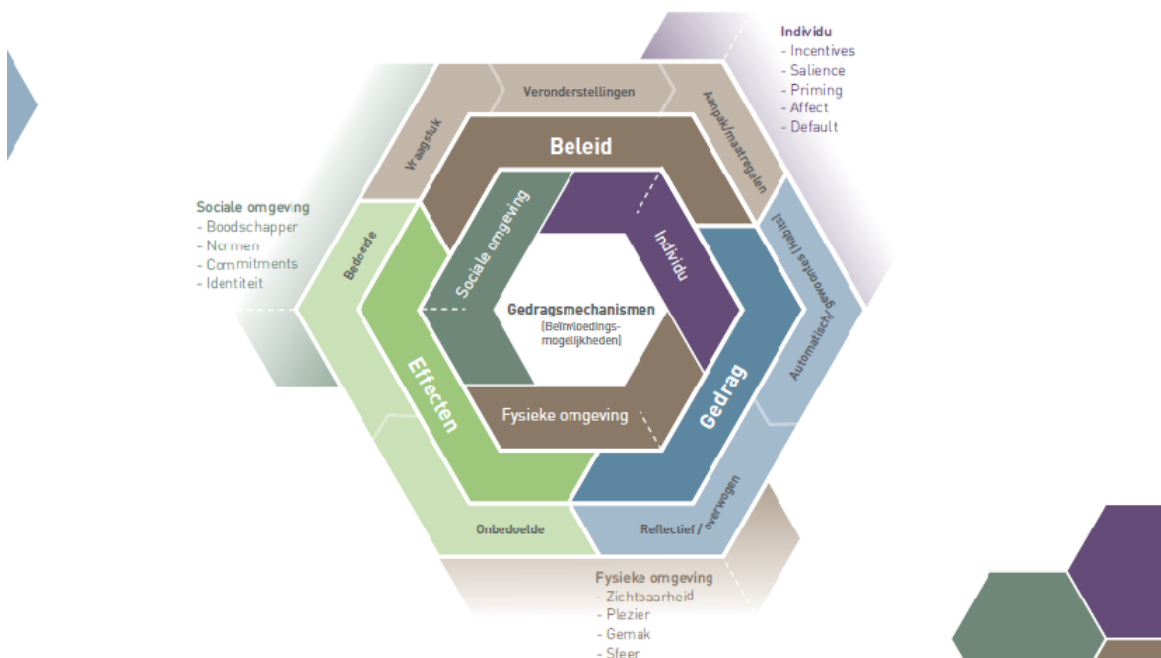
De huidige stad Wajir in Noordoost Kenia is een oeroude oase. Al minstens drieduizend jaar een toevluchtsoord voor herders uit een gebied zo'n tweemaal Nederland op zoek naar water in droge tijden. Nu is het een stad van 100.000 mensen die de ondiepe watervoorraden onder de stad in rap tempo vervuilen en vergiftigen. Voornaamste oorzaak van de trek naar de stad? Boren naar water in de omliggende gebieden en dus een exponentiële bevolkingsgroei die het ecologisch draagvlak ver overstijgt. De interactie tussen platteland en stad is een voorbeeld van de complexiteit van menselijk ingrijpen en samen beleid maken.

14.20 - 15.00 uur. Discussie.

Twee voorbeelden van modellen ter integratie met MDT

Gedragbewust Beleidsmodel Panteia

DOCUMENTATIE

Utrecht University School of Economics (USE)

<http://www.uu.nl/use>

The economics department of Utrecht University (USE) is a center of expertise for multidisciplinary economics teaching and research, aimed at practical purposes and policy. Its starting point is a strong economics profile emphasizing the institutional, historical and spatial dimensions of economic issues as well as the integration of and collaboration between general economics and business economics.

USE aims to train new generations of international students as highly qualified economists who can look beyond the boundaries of their own discipline and tie in with insights from other disciplines; educate young people as independent thinkers and critical university graduates with excellent professional skills; conduct groundbreaking economics research; contribute to solutions for social issues with an economics dimension.

Institutions - Utrecht University Strategic Theme

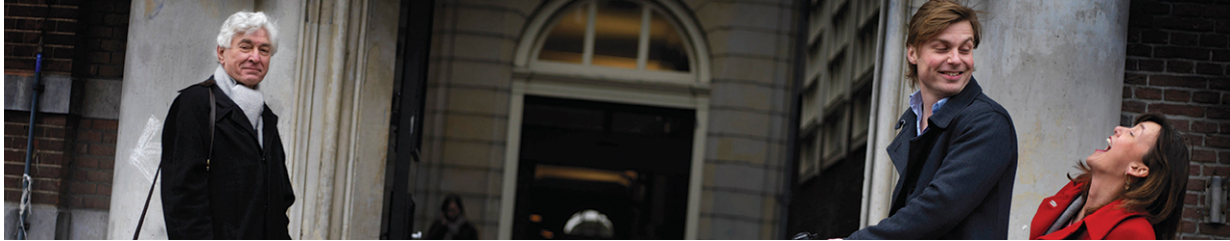
<http://www.uu.nl/university/research/EN/strategic-themes/instituities>

How can we achieve open and sustainable societies?

The strength of societies is to a large extent determined by the quality of their institutions, which are the formal and informal frameworks for human interaction. These institutions - laws, customs, networks, organisations, etc. - enable or constrain the realisation of an open, democratic and equitable society. They also determine a society's ability to absorb shocks and its sustainability.

At Utrecht University, scholars from the fields of economics, history, public administration, culture, law, sociology, social psychology, ethics, innovation studies, and geography join forces to find answers to the following key questions: why do societies develop so divergently? And how do institutions contribute to the formation of open and sustainable societies?

The Institutions research programme is built around five interrelated research themes, which represent cornerstones of open societies: cooperation, innovation, sustainability, democracy, and equity.

Kring van Amsterdamse Economen

alumni.uva.nl/alumniservices/auv/economen/economen.html

De Kring van Amsterdamse Economen (KAE) is de vereniging van alumni van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Universiteit van Amsterdam.

De kring bereikt een breed georiënteerd netwerk met leden die werkzaam zijn op verschillende posities en terreinen, zowel in het bedrijfsleven als bij de overheid. Dit netwerk is interessant voor elke econoom: door de grote diversiteit in het ledenbestand kunnen de leden gemakkelijk in contact komen met personen in de verschillende fasen van hun loopbaan en uit allerlei bedrijven en organisaties.

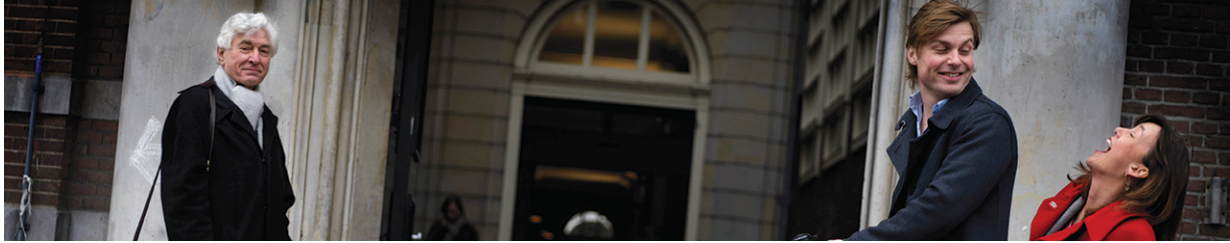
De KAE is opgericht in 1929 en is een zelfstandige vereniging binnen de Amsterdamse Universiteits Vereniging (AUV). Leden van de KAE zijn ook lid van de AUV.

Activiteiten

De KAE heeft als doel het bevorderen en onderhouden van contacten tussen de leden onderling en tussen de leden en de Faculteit Economie en Bedrijfskunde. Ook wil de kring haar leden op de hoogte houden van de ontwikkelingen in de economische wetenschap alsmede in beleid en strategie van bedrijfsleven en overheden. Om deze doelstellingen te bereiken organiseert de kring onder meer lezingen, debatten, studiereizen en borrels.

Kring van Amsterdamse Economen

Kring Andragologie

alumni.uva.nl/alumniservices/auv/andragologie/andragologie.html

<http://www.andragologie.eu/>

De Kring Andragologie is de alumnikring voor alumni van de opleiding Andragologie die de Universiteit van Amsterdam tot 1986 bood. Het lidmaatschap van de kring staat open voor alumni Andragologie en iedereen die dit vakgebied een warm hart toe draagt.

De kring Andragologie is een zelfstandige vereniging binnen de de Amsterdamse Universiteits Vereniging (AUV). Leden van de Kring Andragologie zijn ook lid van de AUV.

Activiteiten

De kring geeft andragologen de mogelijkheid elkaar te treffen in recreatief en sociaal verband en informatie uit te wisselen over de eigen beroepspraktijk. Leden van de kring kunnen debatten en lezingen bijwonen en deelnemen aan excursies.

De Kring Andragologie organiseert colleges, masterclasses en Events op bachelor en masterniveau om de wetenschapsbeoefening in de Andragologie te bevorderen. Inmiddels zijn er leergangen Filosofie, Methoden van Andragologisch handelen, Praktijkgericht Innovatief onderzoek, Organisatieontwikkeling en Veranderkunde. Voor 2014 zijn gepland colleges: 'Modernisering', 'Urban Education', 'Veranderen bij cultuurverschillen', 'Met modellen meer mans?' en interactieve colleges over 'Praktische antwoorden op complexe situaties voor sociale professionals'.

Daarnaast beheert de alumnikring Andragologie een uitgebreide bibliotheek met de basisliteratuur van de belangrijkste werkterreinen van de Andragologie.

Kring Andragologie

Mechanism Design en Andragologie

WAT IS MECHANISM DESIGN ?

Wij leven in een samenleving waarin de vrije markt economie een grote rol speelt. De waarde (uitgedrukt in geld) van goederen en diensten wordt op de vrije markt bepaald door vraag en aanbod en aan de hand van deze waardebepaling uitgeruild tussen kopers en verkopers. De veronderstelling is daarbij dat kopers en verkopers: (1) vrij zijn in het wel of niet accepteren van deze uitruil en; (2) volledig geïnformeerd zijn over wat de vraag is en wat het aanbod.

Deze twee veronderstellingen worden in de moderne economie geïnterpreteerd. Het Mechanism Design concentreert zich op praktijk van de uitruil en de verdelingsmechanismen die daarbij een rol spelen. Zij analyseert hoe sommige transacties worden bepaald door marktprijzen, terwijl anderen bepaald worden door ingrepen van regeringen. In andere situaties gaat het om onderhandeling tussen dominerende actoren (uit overheid en bedrijfsleven). En in weer andere situaties worden prijzen vanuit monopolie posities gedicteerd. Bijzondere aandacht heeft het Mechanism Design voor de verdeling van collectieve goederen en het probleem dat de vrije markt maar moeilijk een efficiënt verdelingsmechanisme kan realiseren. Individuen zullen snel vanuit eigen belang denkend de waarde van collectieve goederen te laag voorstellen en geen juiste informatie verstrekken over wat zij een goed of dienst werkelijk waard vinden.

Om dit soort problemen te begrijpen en te analyseren hanteert het Mechanism Design speltheoretische uitgangspunten. De vrije markt wordt gezien als een spel waarin spelers in het raamwerk van economische spelregels hun opbrengsten trachten te maximaliseren. Of liever het Mechanism Design vraagt zich af welke spelregels er voor kunnen zorgen dat EN individuele opbrengsten EN de collectieve opbrengsten worden gemaximaliseerd. In het kielzog van de econoom en Nobelprijswinnaar [John Forbes Nash](#)¹ (1994) gaat het er om het spel van koop en verkoop zodanig te spelen dat niemand zijn beslissing achteraf betreurt. Ontwerp spelregels die er voor kunnen zorgen dat de werkelijke waarden, die actoren over hebben voor goederen of diensten, in het spel worden onthuld. De puzzels die deze opgave met zich meebrengt werden opeenvolgend door de economen Leonid Hurwicz, Roger Myerson en Eric Maskin aangepakt en gedeeltelijk opgelost. Zij kregen in 2007 daarvoor de Nobelprijs.

WAT HEBBEN WIJ DAAR AAN?

Voor de samenleving is het dan nog steeds de vraag wat men aan deze wetenschappelijke doorbraken heeft. Een aantal praktische voorbeelden zijn duidelijk. Zo is het bijvoorbeeld wiskundig te bewijzen dat een veiling waarin potentiële kopers hun bod indienen bij een veilingmeester voor iedereen het beste kan verlopen als de hoogste bidder het goed krijgt voor de prijs die de één na hoogste bidder bood. Dan zal niemand achteraf zijn bod betreuren. Voor meer ingewikkelde marktsituaties waar onze samenleving mee te maken heeft blijven er nog genoeg puzzels over, wiskundig gezien en praktisch gesproken. Desondanks ziet het er naar uit dat het Mechanism Design voor een aantal problemen waar onze samenleving mee worstelt mogelijkheden biedt voor oplossingen. In ons land is dat helder en inspirerend verwoord door de econoom Arnold Heertje. Hij stelt dat het Mechanism Design oplossingen biedt voor “het ontwerpen van institutionele constructies die het verwezenlijken van maatschappelijke doelen beogen en aansluiten bij de voorkeuren van individuele burgers, in het bijzonder in hun rol van consumenten”. Hij stelt verder:

Mechanism design is het voertuig om aan deze denkbeelden vorm en uitvoering te geven omdat zodoende wordt aangeknoopt bij de belangen van de burgers als consumenten van nu en straks en waar ook ter wereld en de vormgeving het karakter heeft van een strategisch spel, voorzien van constructieve prikkels om aan het manipuleren van informatie door de burgers het hoofd te bieden. De pluriformiteit van de psychische karakteristieken van mensen is niet het probleem, maar uitgangspunt voor maatschappelijke constructies.
(Heertje A., 2009)

Daarmee kan het wildwestgedrag van onze vrije markteconomie op een beter spoor worden gebracht. Toepassing op praktische problemen ziet Heertje genoeg. Wellicht kan men door het mondiale spel van lenen en speculeren te herontwerpen er de kredietcrisis mee te lijf gaan. Maar ook zoiets concreet als de collectieve regeling van kinderopvang, waarin ‘perverse economische prikkels’ helaas een rol spelen, kan het onderwerp zijn “van een spel, waarbij je met behulp van goede prikkels zorgt dat individuen zich zo gedragen, dat het resultaat positief is.” (KREDIETCRISIS: DÉ KANS VOOR HET INSLAAN VAN EEN NIEUWE WEG) ². Kortom Arnold Heertje biedt voldoende aanleiding en stof voor Nederlandse economen en sociale wetenschappers om het Mechanism Design te verkennen, toe te passen en verder te ontwikkelen. Wat betreft de sociale wetenschappen zijn de Andragologen daar druk mee bezig ³.

Referentie aangehaalde literatuur:

Heertje A. (2009). *Tijdschrift voor toegepaste Arbowetenschap*, nr 4, pp. 114-116.
Prize Committee of the Royal Swedish Academy of Sciences (2007). *Mechanism Design Theory*. Stockholm: The Royal Swedish Academy of Science.

Voor Internet verwijzingen ¹, ² en ³ zie: www.andragologie.eu bij de tekst
[Mechanism Design & Andragologie](#)

STUDIEGROEP MECHANISM DESIGN

De Conferentie is voorbereid door een studiegroep bestaande uit:

Jef Burger
Erik Dirksen
Cor van Dijkum
Maurice Levie
Henk Wesseling
Erik Stam
Matthijs de Weerd
Godfried van den Wittenboer

De groep nodigt graag nieuwe leden uit om in lijn van de conferentie met een nieuwe agenda door te gaan.

Opgave via andragologie@uva.nl met vermelding:
ik ben geïnteresseerd om actief te gaan meedoen in de mechanism design onderzoeks-/studiegroep.

Kring Amsterdamse Andragologen

Kring Amsterdamse Economen